

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
Factors Affecting the Debt of Primary School Teachers in Muang District, Nonthaburi Province

รุ่งทิwa เนตรหิน (Rungthiwa Nathin)¹ อภิญญา วนเศรษฐ (Apinya Wanaset)²

พอพันธ์ อูยยานนท์ (Porphant Ouyyanont)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปและมูลเหตุจูงใจหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา 3) หาแนวทางการแก้ไขปัญหาของการก่อหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน คือ ครูชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา บรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นค่าร้อยละ และ หลักการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สมการถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินเฉลี่ยมากกว่า 1,000,000 บาท โดยมีสาเหตุของหนี้สินตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ความต้องการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 46.38 การใช้จ่ายในครอบครัว และใช้จ่ายในการศึกษาบุตร คิดเป็นร้อยละ 36.50 รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 9.50 เรื่องที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 3.42 แหล่งกู้ยืมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู คิดเป็นร้อยละ 46.25 การผ่อนชำระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนของครูส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.54 สภาพรายรับกับรายจ่ายของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 76.56 จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่าตัวแปรอิสระมีผลต่อปริมาณหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้คู่สมรส ค่าใช้จ่ายการศึกษาบุตร และหนี้สินคู่สมรส แนวทางแก้ไขปัญหานี้สินตามความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่ คือ การขึ้นเงินเดือน หรือเพิ่มค่าตอบแทน คิดเป็นร้อยละ 52.18 รองลงมา คือ การให้รัฐบาลช่วยปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือไม่คิดดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 41.25

คำสำคัญ การก่อหนี้สิน ครูชั้นประถมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

¹ นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช pong-ping-pong@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช porphant.ouy@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช apinya.wan@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

The aims of this study were 1) to study the general condition and causes of primary school teachers, 2) to study the factors affecting the debt creation of primary school teachers, 3) to find the solutions for their the debt problem. In this study, primary data were used via the questionnaire, when were used a simple random is ample and collected from 320 primary school teachers in Muang District, Nonthaburi province. The Descriptive statistics were presented as percentages, and the evalution analysis explained the relationship among the variables using a multiple regression. The resutls reveal that the teachers had the debts more than 1,000,000 baht per teachers. The major causes were including ; the personal needs 46.38 percent, Family spending and children education cost 36.50 percent, Insufficient income 9.50 percent and housing cost 3.42 percent, The major loans were mostly from the Teacher saving & credit co-operation limited 46.25 percent. The average debt payment per month was around 5,001 - 10,000 baht 39.54 percent. The income and expenses of the teachers which the income was not enough to cover the expenses 76.56 percent. From the correlation coefficient analysis, the independent variables statistically significant affected the amount of the teachers debt at 0.05. These were the education level, the spouse incomes, the education expense and spouse debts. The solution for these problems, which data were obtained from teachers opinion, were mainly the salary increment or increase extra payment 52.18 percent. The government should reduce the loans with a lower interest of no interest 41.25 percent.

Keywords : Debt, Primary school teachers, Muang District, Nonthaburi Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8 The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

อาชีพทุกอาชีพย่อมมีความสำคัญต่อบุคคล และสังคมด้วยกันทั้งสิ้น ยากที่จะกล่าวอ้างว่าอาชีพใดมีความสำคัญว่ากัน แต่ถ้าเราพิจารณาเฉพาะวิชาชีพครูให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่า ผู้เป็นครูนั่นต้องรับภาระหน้าที่ต่อสังคม และประเทศชาติหากผู้เป็นครูปฏิบัติภาระที่ตนเองได้รับบกพร่องผลกระทบก็จะตกไปถึงความเสื่อมของสังคม และประเทศชาติ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อความเจริญของสังคม และประเทศชาติ เพราะสังคม และประเทศชาติจะก้าวหน้าหรือก้าวหน้านานเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ อุบิสัยโดยส่วนรวมของคนในชาติ และสิ่งที่ช่วยสร้างเอกลักษณ์ร่วมของคนในชาติได้คือ “การศึกษา” ซึ่งการศึกษานั้นจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ทำให้คนมีความรู้ ความเข้าใจในวิทยาการใหม่ๆ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีเหตุผลในการแก้ปัญหาต่าง ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษา คือ “ครู” (สมนึก ปฏิพานนท์, 2547) การพัฒนาคนจะดำเนินไปอย่างถูกต้องก็เพราะมีระบบการศึกษาที่ดี และระบบการศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพก็เพราะมีครูที่มีคุณภาพ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่เปิดเผยผลสำรวจสภาพการณ์ค่าครองชีพของข้าราชการทั่วประเทศประจำปี 2560 พบว่าข้าราชการทุกระดับส่วนใหญ่มิเห็นหนี้สินเกือบทุกครัวเรือน ประมาณ 4.4 แสนล้านบาท หรือคิดเป็น 4.7 แสนราย ถึงแม้ธนาคารออมสิน และกระทรวงศึกษาธิการ จะมีมาตรการให้ครูร่วมโครงการต่างๆ เช่น การปรับโครงสร้างหนี้ ที่มา <http://www.ryt9.com/s/nnd/2709315> (สืบค้นเมื่อ 14 กันยายน 2560)

ปัญหาหนี้สินของบุคลากรทางการศึกษา หรือ ครูทั่วประเทศ นับเป็นเรื่องที่ทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศให้ความสนใจมาโดยตลอด เท่าที่ผ่านมามีผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมได้แก่ เปลี่ยนเจ้าหนี้ให้ใหม่ หาช่องทางการลดอัตราดอกเบี้ยลงหรือขยายเพิ่มเติมเงินกู้ให้สูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสำเร็จเสร็จสิ้น จนเวลาล่วงเลยนับสิบปี จำนวนหนี้ของครูมีแนวโน้มสูงขึ้นตามระยะเวลาสวนทางกับอายุงานที่นับวันมีแต่จะลดน้อยถอยลง อีกทั้งช่องทางการเป็นหนี้ก็เพิ่มมากจนประชิดติดตามครูเหมือนเงาตามตัวอีกด้วย พบว่าแหล่งเงินกู้ที่สำคัญ ของครูทั่วประเทศมาจากหลายๆ แหล่ง อันได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ สินเชื่อโครงการพัฒนาชีวิตครูฯ ผ่านธนาคารออมสิน สินเชื่อโครงการกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ โครงการเงินกู้ ข.พ.ค. (การฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา) ต่างๆ และแหล่งที่สามารถสร้างหนี้ได้ง่ายที่สุดอย่างบัตรเครดิต และกูยืมหนี้ในระบบ เป็นต้น

จากการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้ทำให้ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูได้ลดน้อยลงไปบ้าง อีกทั้งข้าราชการครูเองก็แก้ปัญหาเบื้องต้นที่จะทำให้หนี้สินลดน้อยที่สุด คือ พยายามกักกับการใช้จ่ายของตนเองให้สมดุลกับรายได้ ลดความฟุ่มเฟือยลง ก่อนตัดสินใจซื้อสิ่งใดต้องคำนึงถึงความจำเป็นหรือประโยชน์ที่คุ้มค่า อีกทั้งหากรู้จักทำบัญชีควบคุมรายรับ รายจ่ายในครอบครัว แต่ยังมีข้าราชการครูอีกจำนวนมากที่ยังคงมีปัญหานี้สินอยู่ ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเยาวชนในสังคมไทย เยาวชนขาดโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้จากครูผู้สอนที่มีคุณภาพ ศักยภาพและประสิทธิภาพอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อตัวข้าราชการครูเองเกิดสภาพปัญหาทางด้านจิตใจที่ต้องกังวลกับเรื่องหนี้สินที่ก่อขึ้นมา เกิดความทุกข์ และความเครียด ขาดการสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อผู้เรียน ในที่สุดได้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่มีคุณภาพ จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษา (เจริญ ภูวจิตร, 2550)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยเรื่องการก่อหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จะช่วยให้รัฐบาล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจและเห็นสถานการณ์การก่อหนี้ในประเด็นต่างๆ และให้ความสำคัญกับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ปัญหาหนี้สินครู สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการวางแผนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยให้ครูสามารถดำรงชีวิตได้ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และเห็นว่าวิธีการแก้ปัญหานี้เบื้องต้น ซึ่งจะทำให้ครูมีหนี้สินน้อยลง และต้องพยายามกำกับการใช้จ่ายของครูให้สมดุลกับรายได้ อีกทั้งรู้จักทำบัญชีควบคุมเงินรับ - จ่ายในครอบครัว ก็จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเงินมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ เพื่อให้พฤติกรรมของครูสอดคล้องกับรายได้ รายจ่าย และการก่อหนี้สิน ซึ่งจะทำให้ปัญหาหนี้สินของครูลดลง รวมถึงการแก้ไขผลกระทบทางด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการก่อหนี้สินของครู เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษา

วัตถุประสงค์การศึกษาวัตถุประสงค์ (และกรอบแนวคิด ถ้ามี)

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและมูลเหตุจูงใจในการก่อหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการก่อหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
3. เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการก่อหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 22 แห่ง โดยมีครูทั้งหมด 1355 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังนี้ แบ่งตำบลภายในอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ออกเป็น 10 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลไทรมา ตำบลตลาดขวัญ ตำบลท่าทราย ตำบลบางรักน้อย ตำบลบางเขน ตำบลบางศรีเมือง ตำบลบางไผ่ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางกร่าง หลังจากนั้นแบ่งโรงเรียนประถมศึกษาตามตำบล แล้วแจกแจงจำนวนประชากรในแต่ละโรงเรียน เทียบสัดส่วนจำนวนประชากรกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนครู ชาย และหญิงไม่เท่ากัน จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก (นันทรัตน์ จิโรภาส, 2552) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจาย และการกำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตรยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Yamane, 2008 อ้างอิงใน นันทรัตน์ จิโรภาส 2552)

$$n = \frac{N}{1 + N(\ell)^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

ℓ = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{1355}{1 + 1355(0.05)^2} \\ &= \frac{1355}{4.3875} \\ &= 308.831 \end{aligned}$$

เพื่อให้ผลการศึกษามีความน่าเชื่อถือมากขึ้นจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างให้ เท่ากับ 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น และทดสอบ (Pre-test) จำนวน 3 ส่วน โดยแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ทั้งหมด อายุงาน ฯลฯ ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบสอบถามรายการ (check list)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการะหนี้สิน ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ รายจ่ายหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน ฯลฯ ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบสอบถามรายการ (check list)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการก่อหนี้สิน ลักษณะเป็นคำถามแบบสอบถามรายการ (Check list) คือ ความต้องการที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้สิน และค่านิยมที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้สิน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สิน ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ อาศัยแบบจำลองทางเศรษฐมิติจะใช้วิธีการของสมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) ซึ่งเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้นที่ทำหน้าที่พยากรณ์ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป กับตัวแปรตาม 1 ตัว

สมการถดถอยแบบพหุคูณ

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จะต้องคำนวณหาค่า a และ $b_1 b_2 \dots b_k$ เพื่อนำมาแทนค่าลงในสมการ โดยถือหลักการ ที่ว่า ค่า b ทุกตัวต้องเป็นค่าที่ทำให้สมการพยากรณ์มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์น้อยที่สุด นอกจากจะหาค่า a และ b แต่ละตัวแล้ว ควรทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า b แต่ละตัวด้วย

จุดประสงค์หลักของการวิเคราะห์การถดถอย คือ เพื่อพยากรณ์ตัวแปรหนึ่ง โดยใช้ค่าที่ทราบของตัวแปรอีกตัวหนึ่ง การพยากรณ์นี้อาศัยหลักการ เช่น $Y = a + bX$ ซึ่งมีไว้เพื่อประมาณค่าของตัวแปรที่ไม่ทราบค่า Y เมื่อทราบค่าของตัวแปร X

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็นสองส่วนซึ่งแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จะใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ทั้งหมด อายุงาน ฯลฯ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการะหนี้สิน เช่น จำนวนหนี้สิน แหล่งเงินกู้ รายจ่าย หนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน ฯลฯ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการก่อหนี้สิน ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

- 1 หมายถึง ส่งผลกระทบน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ส่งผลกระทบน้อย
- 3 หมายถึง ส่งผลกระทบปานกลาง
- 4 หมายถึง ส่งผลกระทบมาก
- 5 หมายถึง ส่งผลกระทบมากที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา ลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิด

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านหนี้สินจากเอกสารงานวิจัย เช่น ข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และแหล่งสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์และอภิปราย

1. ผลข้อมูลทั่วไป และการก่อหนี้สินของครู โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) บรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในรูปค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีภาวะหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี อาศัยแบบจำลองทางเศรษฐมิติจะใช้วิธีการของสมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีภาวะหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมด คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพครอบครัว อาชีพคู่สมรส รายได้คู่สมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษาของบุตร และค่าใช้จ่ายการศึกษาบุตร กับตัวแปรตาม คือ ปริมาณหนี้สิน จะช่วยให้ได้สมการพยากรณ์เชิงเส้นตรง ดังนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

Y แทน มูลค่าการก่อหนี้สิน

a แทน ค่าคงที่

b₁, b₂ ...b_k แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

Gen แทน เพศ

Age แทน อายุ

Edu แทน ระดับการศึกษา

Inc แทน รายได้ทั้งหมดต่อเดือน (รวมเงินทุกประเภท)

Job1 แทน อาชีพ

Sta แทน สถานภาพสมรส

Job2 แทน อาชีพคู่สมรส

Inc2 แทน รายได้คู่สมรส

Son แทน จำนวนบุตร

Eduson แทน การศึกษาบุตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Coson	แทน รายจ่ายการศึกษาบุตร
Loan	แทน หนี้สินคู่สมรส

จะได้สมการดังนี้

$$Y = a + b_1 \text{ Gen} + b_2 \text{ Age} + b_3 \text{ Edu} + b_4 \text{ Inc} + b_5 \text{ Job1} + b_6 \text{ Sta} + b_7 \text{ Job2} + b_8 \text{ Inc2} + b_9 \text{ Son} + b_{10} \text{ Eduson} + b_{11} \text{ Coson} + b_{12} \text{ Loan}$$

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสภาพทั่วไป

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.56 อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 41.91 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.56 ระดับเงินเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 21,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.94 มีอายุงานเฉลี่ยอยู่ที่ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.25 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ โสด คิดเป็นร้อยละ 50 อาชีพคู่สมรสส่วนใหญ่ คือ ทำงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 57.19 โดยรายได้คู่สมรสเฉลี่ยอยู่ที่ 21,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.56 กลุ่มตัวอย่างมีบุตรเฉลี่ยอยู่ที่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 52.81 การศึกษาของบุตรส่วนใหญ่ คือ ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.66 รายจ่ายการศึกษาบุตรเฉลี่ยอยู่ที่ 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.38

2. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสภาพทั่วไปกับการก่อหนี้สิน

ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลสภาพทั่วไปกับการก่อหนี้สิน จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) พบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อปริมาณหนี้สินของครูชั้นประถมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การศึกษา รายได้คู่สมรส ค่าใช้จ่ายการศึกษาบุตร และหนี้สินคู่สมรส

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อปริมาณหนี้

n = 320

ปัจจัย	Std. Error	Coefficients Beta	t	Sig.
Constant (ค่าคงที่)	289459.976		-1.091	.276
Gen (เพศ)	82222.683	.004	.073	.942
Age (อายุ)	4763.559	-.095	-1.132	.259
Edu (การศึกษา)	46084.283	-.109	-1.957	.051*
Inc (รายได้)	10.295	.106	.897	.370
job1 (อาชีพ)	4184.956	.048	.618	.537
Sta (สถานภาพ)	75519.879	.010	.132	.895
job2 (อาชีพคู่สมรส)	22419.930	-.003	-.064	.949
inc2 (รายได้คู่สมรส)	10.754	-.266	2.273	.024*
Son (จำนวนบุตร)	64272.723	.132	1.406	.161
Eduson (การศึกษาบุตร)	67851.803	.002	.019	.985
Cosson (ค่าใช้จ่ายบุตร)	10.611	.232	2.379	.018*
loan1 (หนี้สินคู่สมรส)	73020.729	.285	5.422	.000*
R = 0.468 ^a R Square = 0.219 Adjusted R Square = 0.189				
Std. Error of the Estimate F-Statistic = 7.190 Prob. (F-Statistic) = 0.000				

ที่มา : จากการคำนวณ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางสามารถสร้างตัวแบบความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

$$Y = -0.109_{Edu} - 0.266_{Inc2} + 0.232_{Cosson} + 0.285_{Loan1}$$

จากสมการที่อธิบายได้ว่า

รายได้คู่สมรสมีความสัมพันธ์ผกผัน (-) กับปริมาณหนี้สิน เนื่องจากผลการวิเคราะห์พบว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณหนี้สินลดลง 0.266 บาท จำนวนค่าใช้จ่ายบุตรความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน (+) กับปริมาณหนี้สิน เนื่องจาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8 The 8th STOU National Research Conference

ผลการวิเคราะห์พบว่า เมื่อจำนวนค่าใช้จ่ายบุตรเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณหนี้สินเพิ่มขึ้น 0.232 บาท หนี้สินคู่สมรสมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน (+) กับปริมาณหนี้สิน เนื่องจากผลการวิเคราะห์พบว่า เมื่อหนี้สินคู่สมรสเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณหนี้สินเพิ่มขึ้น 0.285 บาท

3. การก่อหนี้สินของครู

การก่อหนี้สินของครู พบว่าจำนวนหนี้สินของครูส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 25,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.63 โดยแหล่งการเงินที่กู้ยืมของครูส่วนใหญ่ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู คิดเป็นร้อยละ 46.25 การผ่อนชำระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนของครูส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.54 และสภาพรายรับกับรายจ่ายของครูส่วนใหญ่ คือ รายรับไม่เพียงพอกับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 76.56

4. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระการก่อหนี้สินของครู

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาระการก่อหนี้สินของครู พบว่าพฤติกรรมการบริโภคอาหารของครูส่วนใหญ่ คือ ซื้ออาหารสำเร็จรูป คิดเป็นร้อยละ 52.18 จำนวนเงินที่จ่ายสำหรับรับประทานอาหารต่อวันของครูส่วนใหญ่ต่ำกว่า 200 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.01 การรับประทานอาหารนอกบ้านในระยะเวลา 6 เดือน ที่ผ่านมาของครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยแน่นอนคิดเป็นร้อยละ 64.72 ประเภทของร้านอาหารที่ชอบใช้บริการบ่อยที่สุดของครูส่วนใหญ่ คือ ร้านอาหารตามสั่ง หรือร้านทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 51.25 จำนวนเงินที่จ่ายสำหรับการรับประทานอาหารนอกบ้านต่อครั้งของครูส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 500 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.68 จำนวนเงินที่จ่ายสำหรับการการเที่ยวเตร่ต่อครั้งของครูส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 500 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.84 สำหรับการซื้อสินค้าด้วยระบบเงินผ่อนในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมาของครูส่วนใหญ่ พบว่า ไม่เคยซื้อ คิดเป็นร้อยละ 64.35 และซื้อด้วยระบบเงินผ่อน คิดเป็นร้อยละ 35.64 ประเภทของสินค้าที่ซื้อด้วยระบบเงินผ่อนของครูส่วนใหญ่ คือ โทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 19.68 จำนวนเงินผ่อนเฉลี่ยต่อเดือนของครูส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2,000 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.29

ผลกระทบจากการมีภาวะหนี้สิน เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า ผลกระทบด้านร่างกาย และผลกระทบด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ส่วนผลกระทบด้านจิตใจ และผลกระทบด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย อาจกล่าวได้ว่า ครูถึงแม้ว่าจะมีภาระหนี้สิน รวมถึงการผ่อนชำระหนี้สินเป็นจำนวนมาก แต่ภาระดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อครูในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนันทรัตน์ จิโรภาส (2552)

อภิปรายผล

เมื่อระดับรายได้คู่สมรสเพิ่มขึ้นส่งผลให้ปริมาณหนี้สินลดลง อาจสันนิษฐานได้ว่าครูอาจจะนำรายได้ของคู่สมรสมาชำระหนี้สิน หรือ ทั้งครอบครัวอาจจะนำเงินมารวมกันแล้วใช้จ่ายร่วมกัน หรือปริมาณหนี้สินอาจจะหนี้สินทั้งครอบครัวก็ได้ ยังเป็นการตอกย้ำของทฤษฎีว่า ปริมาณหนี้สินมีความสัมพันธ์ผกผันกับรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิริวรรณ คงศิลา (2552) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณเงินกู้ของข้าราชการกรุงเทพมหานครทั้ง 3 เขต คือ รายได้หลังหักภาษีของข้าราชการและคู่สมรส

จากการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายการศึกษาของตนเอง และการศึกษาบุตรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับปริมาณหนี้สิน ทั้งนี้เนื่องจากมาจาก ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นความสำคัญการศึกษาของตนเอง และการศึกษาของบุตร จึงยินยอมที่จะเป็นหนี้เพื่อไปใช้ในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรวรรณ ฤทธิเกรียง (2552) ที่พบว่าวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินเพื่อใช้ใน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8 The 8th STOU National Research Conference

การศึกษาต่อของตนเอง และบุตร และสอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวพา คำฟู (2555) ที่พบว่ากู้ยืมเงินเพื่อนำมาศึกษาต่อเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านศักยภาพ และเพื่อตอบสนองค่านิยมทางสังคม

การศึกษาพบว่า หนี้สินคู่สมรสก็มีผลต่อปริมาณหนี้สินเช่นกัน กล่าวคือ ตามกฎหมายได้กำหนดว่าหนี้สินที่หากสามี หรือภริยาไปก่อให้เกิดขึ้น อีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบเจ้าหนี้ด้วย อาจสันนิษฐานได้ว่าครูกู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้สินของคู่สมรส ที่มา : http://www.thailaws.com/aboutthailaw/knowledge_10.htm

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวางแผนการเงิน เช่น การทำรายรับรายจ่าย การวางแผนการออมเงิน การวางแผนลงทุนต่างๆ รวมถึงการเตรียมความพร้อมเมื่อเกษียณอายุการทำงาน
2. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายทั้งของตนเอง และคนในครอบครัว ภาระหนี้เป็นสิ่งที่คนในครอบครัวควรจะได้รับรู้ และให้ความร่วมมือกันในการปลดภาระหนี้สิน เลิกพฤติกรรมการซื้อสินค้าเงินผ่อน เลิกนิสัยฟุ้งเฟ้อ เลิกใช้เงินเกินตัว แต่ควรเสริมสร้างนิสัยรักการออมเงิน ประหยัด และการหารายได้เพิ่ม
3. ควรเปิดคลินิกทางการเงินเพื่อให้คำแนะนำเรื่องการออมเงินและการปรับสภาพหนี้สิน เพื่อให้บริการคำแนะนำเรื่องปัญหาหนี้สินของครู จัดโครงการสัมมนาแก่ครูทั่วประเทศเพื่อให้ความรู้ และจัดทำคู่มือเกี่ยวกับคำถาม-ตอบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
4. ควรหารายได้เสริม หรือทำการเกษตรระดับครัวเรือนเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ อินทวงศ์. (2554). แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- กาญจนา พูลแก้ว. (2544). พฤติกรรมการก่อหนี้และความสามารถในการชำระหนี้สินที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตรวจชั้นประทวน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกศกาญจน์ บุญเพ็ญ. ข่าวคมชัดลึก วิกฤตหนี้ครู เปิดทางรอดด้วย "วิธีพอเพียง". สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2560, จาก <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/256074>
- เจริญ ภูวจิตร. (2550) นวัตกรรมการบริหารงานบุคคล แนวคิดและการบริหารจัดการครูยุคใหม่. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา; 28-12
- ดาว นามบัณฑิต, "การศึกษาสภาพหนี้สินและความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไข ปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2542),
- ทิพพาศรี อินทะกุล. (2547) การศึกษามูลเหตุภาวะหนี้สินและความต้องการในการแก้ไขปัญหาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในโครงการ เงินทุนหมุนเวียน เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวและเทคนิคการศึกษา ภาควิชาบริหาร
เทคนิคการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- ธิดา ว่องวันดี. (2550). การวิเคราะห์ภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจ ในสังกัดส่วนกลาง.
การศึกษาอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) คณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นครเรศ ราชจิต. (2551). พฤติกรรมการบริโภคของครูที่มีหนี้สินในจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรม
การบริโภคของครูที่มีหนี้สินในจังหวัดพะเยา. การค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทรัตน์ จิโรภาส. (2552). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เยาวพา คำฟู. (2555). ภาวะหนี้สินของข้าราชการ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์. การศึกษาอิสระ บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริวรรณ คงศิลา. (2552). ภาวะหนี้สินของข้าราชการกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาข้าราชการกรุงเทพมหานครสังกัดส
นงงานเขตตลิ่งชัน ทวีวัฒนา และบางกอกน้อย. งานวิจัย เฉพาะเรื่อง เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู, สภาพทางเศรษฐกิจและการเงินของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชน (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูบุคลากรทางการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ, 2554), 12-20.
- สมนึก ปฏิพานนท์, “การพัฒนาวิชาชีพครูสังคมศึกษาโดยการวิจัยปฏิบัติการในชั้น เรียน,” วารสารพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยรังสิต 1, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2550): 57. 3 พนม พงษ์ไพบูลย์, การศึกษาปัจจัยที่ 5 ของชีวิต
(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2540), 9-10. 4 นาริรัตน์นาครินทร์, ครุบ้านนอก. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2558,
จาก <http://www.kroobannok.com>
- สมมาตุ มหารักษ์. (2545) ภาวะหนี้สินของบุคลากรมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2545. วารสาร ศึกษาศาสตร์ 16; 108 -225
- สุมน อมรวิวัฒน์, บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ (กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549), 14. 2
- Tubtib Kokyai ครูยุคใหม่ ใส่ใจ IT . สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2557,
<https://sites.google.com/site/krutubtib/khru/khwam-sakhay-khxng-khru>